

ОЛЕКСАНДРУ ВОЛОДИМИРОВИЧУ КЕНДЗЕРІ – 60 РОКІВ

22 травня 2008 р. виповнилося 60 років з дня народження старшого наукового співробітника, кандидата фізико-математичних наук, заступника директора з наукової роботи Інституту геофізики ім. С.І. Субботіна (ІГФ) НАН України Олександра Володимировича Кендзери.

Олександр народився в 1948 р. в місті Сокаль Львівської області, де жила його бабуся по матері Вибранець Марія Іванівна, у минулому вчителька української та польської мови і літератури місцевої гімназії. Батько, Володимир Семенович (1903 р.н.), працював виконробом районного управління по експлуатації шосейних доріг. Мати, Ярослава Федорівна (1918 р. н.), була домогосподаркою і багато уваги приділяла вихованню Олександра і двох дочок. Сім'я О.В. Кендзери жила в районному містечку Кам'янка-Бузька Львівської області.

У 1966 р. Олександр із Золотою медаллю закінчив Кам'янсько-Бузьку середню школу № 1 і поступив на фізико-математичний факультет Дрогобицького державного педагогічного інституту ім. І. Франка. Був Ленінським стипендіатом, керував роботою студентського наукового товариства інституту. Серйозно займався легкою атлетикою. Під час двох літніх канікул працював у складі студентського загону в числі перших будівельників міста сибірських нафтовиків Сургуту. Закінчивши з відзнакою у 1971 р. інститут, отримав направлення в рідну школу вчителем фізики. У травні 1972 р. був мобілізований і рік служив в армії: спочатку в спортивній роті в м. Талліні, а потім начальником радіолокаційної станції на естонському острові Саарема в Балтійському морі.

Після демобілізації, в 1973 р., Олександра Володимировича прийняли на роботу інженером у відділ сейсмології Львівського філіалу математичної фізики Інституту математики АН УРСР (ЛФМФ ІМ АН УРСР). У 1976 р. при реорганізації Львівського філіалу математичної фізики відділ сейсмології розформували. Олександра Володимировича перевели на посаду інженера-мате-

матика в Обчислювальний центр Філіалу. Щоб продовжити займатися сейсмологією, він вступає в очну аспірантуру Інституту фізики Землі ім. О.Ю. Шмідта АН СРСР (м. Москва), його науковим керівником був всесвітньвідомий сейсмолог, член-кореспондент АН СРСР, професор Є.Ф. Саваренський. За місяць до закінчення аспірантури Олександр Володимирович представив, і пізніше (1980) успішно захистив дисертацію на тему “Вплив будови Землі під станцією при оцінці енергії сейсмічних явищ”.

Після закінчення аспірантури (1979) О.В. Кендзера отримав скерування на посаду молодшого наукового співробітника у відділ сейсмології Інституту геофізики (ІГФ) АН УРСР. Відділ складався з двох частин. Більша його частина і керівництво знаходилися в м. Сімферополі (Крим). У Львові працювала група сейсмологів, яка перейшла в ІГФ з розформованого відділу сейсмології ЛФМФ ІМ АН УРСР. Олександр Володимирович влився в цю групу.

О.В. Кендзера обраний за конкурсом на посаду старшого наукового співробітника (1985) отримує наукове звання старшого наукового співробітника за спеціальністю “Геофізика” (1992). Брав участь в організації Лабораторії сейсмічності і сейсмічної небезпеки Карпатського регіону і працював її завідувачим. У 1995 р., на базі Лабораторії, було створено Відділ сейсмічності Карпатського регіону, який очолив О.В. Кендзера. Міжнародна співпраця дала можливість пройти наукове стажування в Інституті геофізики Польської академії наук в м. Варшаві (1996).

У 1998 р. Олександра Володимировича запросили до Києва заступником директора з наукової роботи ІГФ НАН України. На цій посаді він працює по теперішній час. Брав участь у створенні і очолив в Інституті відділ сейсмічної небезпеки, який розробляє методичні, апаратні і програмні засоби для вивчення сейсмічної небезпеки території України, районів розміщення окремих важливих об'єктів і населених пунктів; розробляє методику і вивчає глибинну будову і динаміку земних надр; забезпечує безперервні сейсмологічні і геофізичні спостереження на регіональній мережі сейсмічних та геофізичних станцій; здійснює оперативну обробку сейсмологічної інформації і її передачу в зацікавлені центральні та місцеві державні органи; здійснює міжнародний обмін сейсмологічною і геофізичною інформацією; займається розробкою і впровадженням сучасної цифрової сейсмологічної апаратури та комп'ютерних технологій для забезпечення сейсмічного моніторингу платформної частини території Укра-

їни; надає консультативну допомогу державним установам і організаціям, які проводять інженерно-сейсмологічні, геофізичні та екологічні дослідження в країні.

Наукова діяльність Олександра Володимировича пов'язана з прогнозуванням сейсмічної небезпеки територій населених пунктів, важливих і екологічно небезпечних об'єктів в рамках загального і детального сейсмічного районування, а також сейсмічного мікрорайонування. Ним розроблені теоретичні основи і програмні засоби для моніторингу сейсмічної небезпеки території України, розроблена методика і технологія визначення кількісних параметрів сейсмічних впливів для проектування і перевірки сейсмостійкості АЕС, яка застосовувалася при вивченні умов розміщення Південно-Української, Чорнобильської, Хмельницької, Рівненської АЕС, Київської і Дністровської ГЕС, учбових атомних реакторів в Києві і Мінську, при проектуванні Одеської і Чигиринської ТЕС.

По лінії “Зовнішатоменергоекспорту” у 1991 р. О.В. Кендзера надавав наукові консультації і технічну допомогу при оцінці сейсмічної небезпеки території проєктованої Північно-Корейської АЕС в Сімпо, Північна Корея.

За рішенням Мінтопэнерго України Олександр Володимирович був нагороджений знаком “Почесний працівник атомної енергетики” (2004), грамотою НЕК “Енергоатом” – “За вагомий внесок у розвиток і функціонування енергетики України” (2006), за рішенням державної геологічної служби Мінприроди України його нагороджено медаллю ім. В.І. Лучицького (2008).

О.В. Кендзера є автором і співавтором понад 200 наукових праць, зокрема 10 монографій, серед яких такі фундаментальні видання, як: “Глубинное строение литосферы и экология Украины” (2002), “Исследование современной геодинамики Украинских Карпат” (2004), “Литосфера Украины” (2005), “От Укрытия до Конфайнмента четвертого блока Чернобыльской АЭС. Строительные аспекты” (2006), “Національний атлас України” (2007), “Землетрясения и микросейсмичность в задачах современной геодинамики Восточно-Европейской платформы” (2007). За атлас “Глубинное строение литосферы и экология Украины” він із співавторами став Лауреатом премії Української нафтогазової академії ім. М.М. Іванюти (2003). За активною участю

О.В. Кендзери були розроблені і в 2006 р. введені в дію Державні будівельні норми В.1.1-12:2006 “Будівництво в сейсмічних районах України”. Наукові праці О.В. Кендзери видавалися, окрім України, Росії, Білорусі, Молдови і Грузії, також в Польщі, Німеччині, Японії, Італії, США, Греції, Чехії, Угорщині, Туреччині, Румунії, Словаччині і Болгарії. Вони внесли істотний внесок до авторитету української науки за кордоном.

О.В. Кендзера виконує значну науково-організаційну роботу. Є членом Вченої ради Інституту геофізики ім. С.І. Субботіна НАН України, заступником голови Міжвідомчої комісії з сейсмічного моніторингу, віце-президентом Асоціації українського сейсмостійкого будівництва; членом редакційних колегій декількох наукових професійних журналів і збірок: “Геофизический журнал”, “Геодинаміка”, “Вісник КНУ. Геологія”, “Геоінформатика”, “Сейсмічний бюлетень території України”, “Бюлетень Інституту геології і геофізики АН Молдови”. Брав участь у роботі державних комісій з питань геофізичної безпеки українських ГЕС і АЕС, а також комісії НАН України з питань техногенно-екологічної безпеки, надзвичайних ситуацій і мінімізації наслідків Чорнобильської катастрофи. Є представником України в керівництві Сейсмологічної асоціації країн Чорноморського економічного співробітництва. Вносить значний внесок у популяризацію сейсмологічних знань тісно співпрацюючи з українськими ЗМІ, читаючи популярні лекції і беручи участь в роботі семінарів Мінрегіонбуду України з підвищення кваліфікації фахівців, які працюють в галузі сейсмостійкого будівництва.

Олександр Володимирович приділяє значну увагу вихованню молодих фахівців-геофізиків. Керує роботою відділення кафедри геофізики Київського національного університету ім. Тараса Шевченка при ІГФ НАН України. Читає курс лекцій “Теорія сейсмічних хвильових полів”. Під його керівництвом було підготовлено і успішно захищено 3 кандидатські дисертації.

Друзі і колеги сердечно вітають Олександра Володимировича з Ювілеєм! Бажають йому міцного здоров'я, благополуччя, сімейного щастя і нових творчих успіхів!

*Члени редакційної колегії журналу “Геоінформатика”,
колеги, учні і друзі.*